

Szmolenszki Zsófia

· Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar,
 · Francia Tanszék, Pécs
 · szmolenszki.zsofia@gmail.com

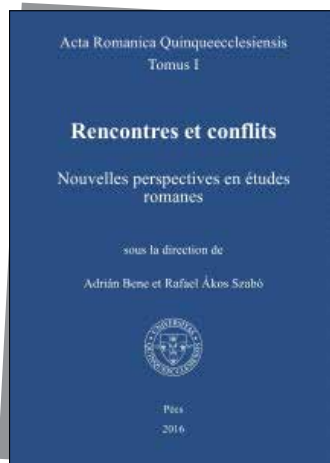
ACTA ROMANICA QUINQUEECCLESIENSIS

Rencontres et conflits – Nouvelles perspectives en études romanes.
 Szerk. Bene Adrián – Szabó Rafael Ákos. Pécsi Tudományegyetem, Francia Tanszék, Pécs, 2016

A Pécsi Tudományegyetem Francia Tanszéke *Acta Romanica Quinqueecclesiensis* címmel olyan könyvsorozatot indított, amely szándéka szerint publikációs és tájékoztatói lehetőséget kínál a fiatal kutatóknak, és kapcsolatokat teremt a közép-európai romanisztikai műhelyekkel, valamint más diszciplínákkal, amelyeknek vannak francia, frankofon vonatkozásai – hangsúlyozza Bene Adrián sorozatszerkesztői előszava.

A sorozatnyitó kötet tanulmánygyűjtemény, a 2014. november 27-én a Pécsi Tudományegyetemen megrendezett multidiszciplináris konferencia francia, angol és spanyol nyelvű anyagait tartalmazza, könyvismertetőkkal kiegészülve. Az írások között túlsúlyban vannak a filológiai és a történelmi tárgyúak, de képviselteti magát a nyelvészet és a filológia is. A kötet alapjául szolgáló konferencia az újlatin nyelvek, kultúrák egész spektruma felé nyitott volt, így a kötet tematikája nem kizárólagosan frankofon, nyelvileg is plurális, a francia mellett spanyol nyelvű írás is szerepel benne. Emellett a szerkesztők előszavából kiderül, hogy a szélesebb olvasói kör elérésének szándéka miatt a konferencia közvetítő nyelve, az angol – és hasonló okból a magyar – is helyet kap a Találkozások és konfliktusok – új perspektívák a romanisztikában című kötetben.

A történelmi tanulmányok a huszadik század francia történelméhez kapcsolódnak. Merczel Anna a francia gyarmati csapatok

tevékenységét vizsgálja az első világháború hadszínterein. Háttérként felvázolja a francia gyarmati rendszer történeti kialakulását a 16. századtól Indokína és Marokkó 20. századi annexiójáig. Sokatmondó, hogy a Nagy Háborúban mozgósított nyolcmillió francia katona közül 565 000 valójában fekete-afrikai, arab, berber, vagy indokínai volt, akik közel ötöde (97 100 fő) elesett. Bene Krisztián a hitleri német hadsereg speciális alakulatának, a gépesített szállító hadtestnek (Nazionalsozialistisches Kraftfahrkorps) francia egységeiről tudósít, tanulmánya francia mellett angol nyelven is olvasható (*The battles of the French NSKK unit in Hungary*). Megtudhatjuk, hogy a kollaboráns Pierre Constantini által megszervezett *Corps Automobile des Volontaires Antibolcheviques* soraiba 1942 és 1944 között 2000–2500 francia lépett be. Ezek részben Magyarország területén fejezték be 1945-ben hadi tevékenységüket. Ugyanezen korszak francia kollaboráns politikusait és pártjaikat tekinti át Horváth Miklós (*Les grands personnages des partis collaborationistes de Paris*) az 1930-as évektől kezdődően, a háború utáni kivégzéseikig. Olyan híres-hírhedt személyiségek portréját kapjuk, mint az író Pierre Drieu de la Rochelle és Charles Maurras, vagy mint a radikális populista politikusok: Marcel Déat, Jacques Doriot, Pierre Clémenti és Eugène Deloncle. Máté Zsolt Charles de Gaulle 1960-ban tett amerikai látogatását és visszhangját elemzi, az írás magyar és angol nyelven is olvasható.

Szalánczi József Krisztián egy egyszerre földrajzi, politikai, diplomáciai és nemzetközi jogi kérdést vizsgál történelmi távlatban: Chile igényét az antarktisi területekre. A függetlenségét 1818-ban kikiáltó Chile így hamarosan Argentína és Nagy-Britannia riválisává vált a térségben. A tanulmány spanyol és magyar nyelven is olvasható.

Ide kapcsolódik Mikó Melinda nyelvészeti, nyelvpolitikai tárgyú írása Franciaország viszonyulásáról a kisebbségek nyelvi jogaihoz. A francia irodalmi nyelvnek a nemzeti identitásban játszott kiemelkedő szerepe miatt Franciaország a mai napig sem ratifikálta a Regionális Nyelvek Európai Chartáját. Ennek történelmi, nyelvpolitikai hátterét mutatja be a cikk.

A filológiai jellegű dolgozatok időben az okszitán regénytől a 20. századi francia új regényig terjednek, a témák pedig térben felölelik a francia anyaország mellett Polinézia sajátos világát is. Németh Linda a trubadúr Arnaut de Carcassès 13. századi okszitán regényét ismerteti és elemzi a motívumok jelentése szempontjából. Pallai Károly Sándor, a nemzetközileg ismert fiatal óceanista irodalomtörténész és költő tanulmányában Titaua Peu tahiti költőné írásművészetét elemzi a hermeneutika, az identitáselméletek és a posztkoloniális kultúraelméletek szempontjait egyesítve. Papp Katinka Rousseau 1761-ben megjelent, hajdan Új Héloïse-át a recepcióesztétika és

a Paul de Man-i dekonstrukció belátásai felől tárgyalja, mint az olvasás és az olvashatóság allegóriáját. Bereczki Péter, a PTE Francia Tanszékének oktatója, Gustave Flaubert írásaihoz, esztétikájához a kulturális antropológia és az orientalizmus felől közelít. Flaubert egyiptomi útleírásában, a sokáig kiadatlan, illetve a jogutód által „cenzúrázott” *Egyiptomi utazásban* és *Salambó*jában a másság egyben tükörként is szolgál az európai számára. Szabó Rafael Ákos a ködösítés (brouillage) technikáját elemzi Georges Perec *W vagy a gyerekkor emlékezete* című önéletrajzi elemeket tartalmazó regényében. A narratológiai, önéletírás-elméleti (Genette, Berthelot, Lejeune) szempontú elemzés fikció és tény keveredésére és az ezzel kapcsolatos műfaji kérdésekre összpontosít, kiemelve az ismétlések és a felcserélhetőség szövegszervező funkcióját.

Az irodalom mellett a – frankofon világban nem csupán egyszerű szóra-kozottató műfajnak, médiumnak, hanem a 9. művészeti ágnek tartott – képregény is megjelenik a kötet írásai között. Bene Adrián francia és angol nyelven is hozzáférhető tanulmányában a fantasztikum és a társadalomkritikai mondanivaló kapcsolatát tekinti át néhány reprezentatív utópián, illetve disztópián (Berlinoir, Uchronies) keresztül, kitérve néhány tudományos-fantasztikus (Kenya, Namíbia) és fantasy (Luxley) műfajú sorozatra is.

A kötet könyvismertetőket és konferenciabeszámolót is tartalmaz. Jan Drengubiak eperjesi kutató Richard Millet-ről, a kortárs francia íróról és publicistáról szóló könyvét Bene Krisztián ismerteti. Kateřina Drsková szerkesztésében megjelent a 2013 júliusában a Česke Budejovicei Egyetemen tartott nyári egyetem konferenciaanyaga, amelyben a kötet szerzői közül is szerepel néhány magyar romanista (Bene Adrián, Bene Krisztián, Németh Linda). Mikó Melinda a PTE Francia Tanszéke és a francia Codex kiadó közös, *Entre coopération et antagonismes* című, 2014-ben megjelent kötetét ismerteti, ez szintén egy nemzetközi konferencia anyagát tartalmazza, amelynek szervezése a szerkesztő Bene Krisztián és Dávid Ferenc nevéhez fűződik.

A kötet sokszínű tematikája és a szerzők sorában a fiatal kutatók magas aránya összhangban áll a szerkesztői programmal, és mint látható, nemcsak a tudományágak, hanem a különböző magyar és közép-európai romanisztikai műhelyek együttműködésére is jó példával szolgál.

